מְשׁוּבָּה – רחוקה מכותלי מבוי, **אוֹ תְּלוּיָה** באויר המבוי, שהיתה הקורה קצרה מרוחב המבוי ואינה מגעת לכתליו, וכגון שנעץ קנה באמצע פתח המבוי, והניח את הקורה על גביו [ציור א]. אם היתה הקורה מרוחקת מכותלי מבוי **פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה** טפחים, כשרה, מפני שנאמר בה דין 'לבוד' המאריך את הקורה, והרי היא כמי שהונחה על גבי הכתלים ממש, **וְאֵין צָרִיךְ לְהָבִיא** קוֹרָה **אַחֶרֶת**. אך אם היתה רחוקה **שְׁלֹשָׁה** טפחים או יותר, אי אפשר לומר בה 'לבוד', וכיון שאינה מעל כותלי מבוי פסולה, **וְצָרִיךְ לְהָבִיא** קוֹרָה **אַחֶרֶת** להכשר המבוי.

רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, אפילו אם היתה הקורה רחוקה מכותלי מבוי **פָּחוֹת מֵאַרְבָּעָה** טפחים כשירה, **וְאֵין צָרִיךְ לְהָבִיא** קוֹרָה **אַחֶרֶת**, מפני שסובר שדין 'לבוד' נאמר עד ארבעה טפחים. אך אם היתה רחוקה **אַרְבָּעָה** טפחים או יותר, אין אומרים 'לבוד' **וְצָרִיךְ לְהָבִיא** קוֹרָה **אַחֶרֶת**.

מפרשת הגמרא את הקושיא מן הברייתא: **מַאי לַאו** – האם אין החילוק בין 'משוכה' ל'תלויה' ש'**מְשׁוּבָּה**' היינו רחוקה מכותלי **מְבוֹי**, ברשות הרבים, וכגון שנעץ יתידות בכותלי המבוי מבחוץ והניח קורה על גביהן, ו'**תְּלוּיָה**' היינו שרחוקה מכותלי המבוי **מִבִּפְנִים**, כלומר שמצויה בתוך חלל המבוי אך היא קצרה ואין ראשיה מגיעים לכותלי המבוי. ובשני אופנים אלו הקורה כשרה על ידי 'לבוד'. ומוכח מברייתא זו שאף קורה המצויה מחוץ לכותלי מבוי [בעין הספק לעיל], כל שאפשר לדון בה דין 'לבוד' למבוי, כשירה.

דוחה הגמרא ומתרצת: **לֹא** כך הוא פירוש הברייתא, אלא **אִידִי וְאִידִי** – זו וזו, בין ב'משוכה' ובין ב'תלויה' מדובר שהקורה **מִבִּפְנִים**, בתוך חלל המבוי, ובשתיהן מדובר בקורה קצרה, אלא ש'**מְשׁוּבָּה**' היינו שהקורה רחוקה מכותל המבוי רק **מֶרוּחַ אַחַת**, ואילו צידה השני מונח על גבי כותל המבוי [ציור ב], ו'**תְּלוּיָה**' היינו שרחוקה מכותלי המבוי **מִשְּׁתֵּי רוּחוֹת**, והיא תלויה לגמרי באויר חלל המבוי. והוצרך התנא להזכיר את שני האופנים, משום **דְּמַהוּ דְּתֵימָא** – שמא היית אומר שרק כאשר הקורה משוכה **מֶרוּחַ אַחַת, אֲמְרִינַן 'לְבוּד'**, אך כאשר הקורה רחוקה מהכתלים **מִשְּׁתֵּי הרוּחוֹת, לֹא אֲמְרִינַן 'לְבוּד'**, משני צדדים להכשירה, **קָא מַשְׁמַע לָן** התנא שאומרים 'לבוד' אף בשני צדדים והקורה כשירה.

מתרצת הגמרא תירוץ אחר: **רַב אַשִׁי אָמַר**, אי אפשר לפרש בברייתא ש'משוכה' ו'תלויה' שתיהן מבפנים, מפני שאין מקום לחלק בין 'לבוד' מרוח אחת ל'לבוד' משתי רוחות, ולא היה התנא צריך לכפול את דבריו בכך. אלא כך יש לפרש, שהברייתא מדברת בקורה אחת שהיא **מְשׁוּבָּה וְהִיא** גם **תְּלוּיָה**, והיינו שקצרה מרוחב פתח המבוי, והיא גם תלויה למעלה מגובה הכתלים. **וְהֵיכִי דָּמֵי** – ובמה מדובר, **כְּגוֹן שֶׁנָּעַץ שְׁתֵּי יְתֵידוֹת** כעין ר"ש **עַל גבי שְׁנֵי כּוֹתְלֵי הַמָּבוֹי** מלמעלה, והן פונות זו מול זו לכיוון תוך המבוי [ציור ג], ויתידות אלו היו קטנות, **שֶׁאֵין בְּגוֹבְהָן שְׁלֹשָׁה** טפחים, **וְגַם אֵין בְּאוֹרַךְ עֲקֻמּוּתָן** מן היתד לכיוון פנים המבוי, **שְׁלֹשָׁה** טפחים, ועל יתידות אלו תלה את הקורה, ונמצא שכדי להכשירה אנו זקוקים לומר בה דין 'חבוט', דהיינו לראות את הקורה כמי שירדה ממקומה למעלה, אל גובה כותלי המבוי, וגם לומר בה 'לבוד', כדי להאריך אותה אל כותלי המבוי, והוצרך התנא ללמדנו דין זה, משום **דְּמַהוּ דְּתֵימָא** – שמא היית אומר **שאוֹ 'לְבוּד' אֲמְרִינַן אוֹ 'חֲבוּט' אֲמְרִינַן**, או שאומרים דין 'לבוד' לבדו, לדון קורה קצרה כארוכה, או שאומרים דין 'חבוט' בלחוד, לדון קורה גבוהה כמי שירדה לגובה כתלי המבוי, אבל **'לְבוּד' וַ'חֲבוּט' יחדיו לֹא אֲמְרִינַן, קָא מַשְׁמַע לָן** התנא שאומרים את שני הדינים יחדיו, ודנים את הקורה כארוכה ונמוכה, ועל כן היא מכשירה את המבוי.

ונמצא שאין להוכיח מברייתא זו לענין נעץ שתי יתידות בשני כותלי מבוי מבחוץ והניח קורה על גביהן, מפני ש'קורה משוכה' המוזכרת בברייתא אינה משוכה מחוץ למבוי אלא בתוכו.

הגמרא חוזרת לדון בדין טלטול תחת הקורה וכנגד הלחיים: **תָּנֵי רַבִּי זַבְּאי** קַמֵּיהּ **דְּרַבִּי יוֹחָנָן** – רבי זכאי שנה לפני רבי יוחנן, **בֵּין הַלְּחָיַיִם** – השטח במבוי כנגד הלחיים, **וְכֵן** השטח במבוי שתַּחַת הַקּוֹרָה שמתירה את המבוי, **נִידּוֹן כְּכַרְמְלִית** ואסור לטלטל בו. **אָמַר לֵיהּ** רבי יוחנן לרבי זכאי: **פּוֹק תְּנֵי לְבָרָא** – צא ושנה ברייתא זו בחוץ, שברייתא זו אינה כפי ההלכה.

הגמרא מביאה מחלוקת בדעתו של רבי יוחנן מה דין השטח שבין הלחיים: **אָמַר אַבָּיֵי, מִסְתַּבְרָא מֵילְתֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן** – מסתבר לומר שדבריו של רבי יוחנן שאמר שהברייתא אינה להלכה ומותר לטלטל, הם רק לגבי השטח **שתַּחַת הַקּוֹרָה**, שרבי יוחנן סובר שאינו נידון ככרמלית ומותר לטלטל שם, **אֲבָל** במבואות שתיקנו אותם בלחיים, מודה רבי יוחנן שבשטח **שבֵּין הלְּחָיַיִן אָסוּר** לטלטל, שכיון ששיעור עובי הלחי הוא בכל שהוא, יש לחשוש שאם נתיר לו לטלטל אף כנגד הלחי, יבוא לטלטל גם מחוץ ללחי. **וְרָבָא אָמַר**, אף בשטח **שבֵּין הלְּחָיַיִם נַמִּי** סבר רבי יוחנן **שמּוּתָּר** לטלטל, כפי שמותר לטלטל תחת הקורה.

רבא מוכיח כדבריו בדעת רבי יוחנן: **אָמַר רָבָא, מָנָא אֲמִינָא לָהּ** – מנין המקור שלי לומר שרבי יוחנן סובר שאף כנגד הלחי מותר לטלטל, **דְּכִי אֲתָא רַב דִּימִי** – שכשבא רב דימי מארץ ישראל לבבל אמר, שכך **אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מָקוֹם** שבין רשות היחיד לרשות הרבים, **שֶׁאֵין בּוֹ אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה** טפחים [ציור ה], **מוּתָּר** בין **לִבְנֵי רְשׁוּת הָרַבִּים** וְבין **לִבְנֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד לְכַתֵּף עָלָיו** – להניח עליו את המשאות שלהם כדי שיוכלו להניחם היטב על הכתפיים, כיון שמקום שהוא פחות מארבעה טפחים על ארבעה טפחים נחשב 'מקום פטור' שבטל בין לרשות היחיד ובין לרשות הרבים, **וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַחֲלִיפוּ** בני רשות הרבים ובני רשות היחיד את משאותיהם זה עם זה דרך אותו מקום, שהרואים יאמרו שהכניסו מרשות הרבים לרשות היחיד. הרי שמקום שאין בו ארבעה טפחים על ארבעה טפחים, מותר לטלטל בו. והוא הדין לגבי השטח שכנגד הלחי, שאינו נחשב כרשות בפני עצמה, דינו כמו 'מקום פטור' ובטל בין לרשות היחיד ובין לרשות הרבים, ומותר לטלטל בו.

שואלת הגמרא: **וְאַבָּיֵי** מה יענה על הוכחה זו. ומשיבה: **הָתָם** במקום שאין בו ארבעה על ארבעה טפחים, מדובר **בְּגָבְהָּהּ** – שהמקום גבוה **שֶׁלּוֹ** טפחים בין מרשות הרבים ובין מרשות היחיד, וניכר שהוא חלוק מהם, ואין חשש שיחליפו בין מקום זה לרשות הרבים, ולכן לא גזרו חכמים והתירו לטלטל אליו בין מרשות היחיד ובין מרשות הרבים. אבל בשטח שכנגד הלחי שאינו ניכר כמקום בפני עצמו, אם נתיר לטלטל שם, יבואו להחליף בין מקום זה לרשות הרבים ומתוך כך יבואו להוציא לרשות הרבים אף מהמבוי, ואף רבי יוחנן מודה שגזרו שלא לטלטל באותו שטח.

אביי מוכיח כדבריו בדעת רבי יוחנן: **אָמַר אַבָּיֵי, מָנָא אֲמִינָא לָהּ** – מנין המקור שלי לומר שרבי יוחנן מודה שכנגד הלחי אסור לטלטל, **דְּאָמַר רַב חָמָא בַּר גּוּרְיָא אָמַר רַב, תּוֹךְ הַפֶּתַח** – מבוי שיש לו בפתחו שני פצימים [כעין מזוזות משקוף] רחבים המונחים לאורך המבוי, ופצימים אלו משמשים כלחיים להתיר את המבוי, **צָרִיךְ** להניח **לְחִי אֶחָד** בראש המבוי כדי **לְהַתִּירוֹ** – להתיר לטלטל בשטח זה שבין הפצימים [ציור ו]. הרי שכנגד הלחי אסור לטלטל, שאם לא כן למה צריך לחי אחר כדי להתיר את השטח שכנגד הפצימים. וכיון שלא מצאנו שרבי יוחנן חולק על דין זה, מסתבר שאף הוא מודה לכך. מנסה הגמרא לדחות את ההוכחה: **וְכִי תֵּימָא** – ואם תאמר ששם מדובר **דְּאִית בֵּיהּ** בשטח הפתח **אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה** טפחים, ולכן שטח זה נידון כמקום בפני עצמו ודינו ככרמלית שאסור מדרבנן לטלטל בו, וצריך לחי אחר כדי להתירו. מה שאין כן בלחי שאינו רחב ארבעה טפחים, מותר לטלטל כנגד הלחי, לפי שאינו חשוב מקום בפני עצמו ובטל לרשות היחיד כמו 'מקום פטור'. דוחה הגמרא את הדחיה: **וְהָאָמַר רַב חָנִין בַּר רָבָא אָמַר רַב**, השטח **שבְּתוֹךְ הַפֶּתַח** – בין הפצימים, **אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בּוֹ אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה** טפחים, שאין הפצימים רחבים ארבעה טפחים, אסור לטלטל בו **וְצָרִיךְ לְחִי אֶחָד לְהַתִּירוֹ**. הרי מפורש שהשטח שכנגד הלחי אסור לטלטל בו, גם אם אין בו ארבעה על ארבעה טפחים.

המשך בעמ' קכד

שואלת הגמרא: **וְרָבָא** מה יענה על הוכחה זו. ומשיבה: **הָתָם** מדובר **דְּפָתוּחַ** המבוי **לְכַרְמְלִית** – לבקעה שהיא כרמלית, ולכן אסור לטלטל אף בשטח שכנגד הלחי שאף הוא נחשב כרמלית. שואלת הגמרא: **אֶבָל** אם המבוי פתוח **לִרְשׁוּת הָרַבִּים, מַאי** – מהו דינו של שטח זה, האם **שָׁרֵי** – מותר לטלטל בו, הרי זה כמו **שֶׁיְּצִיאָה בְּאַרְעָא וְגִיוּרָא בִּשְׁמֵי שְׁמַיָּא** – האוזרח הקבוע מושפל לקרקע והגר בשמי השמים למעלה, כלומר שזה הפוך מהסברא לומר שכשהמבוי פתוח לכרמלית דינו יותר חמור מאשר אם פתוח לרשות הרבים. מתרצת הגמרא: **אִין** – כן, סברא היא שכשהמבוי פתוח לכרמלית הוא חמור יותר, לפי **שְׁמָצָא מִין אֶת מִינוֹ וְנִיעוּר** – שהשטח שכנגד הלחי הדומה לכרמלית, מצא את הכרמלית שמחוץ למבוי הסמוכה לו, והיא מעוררת אף עליו דין כרמלית, וניעור משנתו שלולי הכרמלית היה בטל לרשות שאינו מינו. מה שאין כן כשהמבוי פתוח לרשות הרבים, אין שטח זה מצטרף לרשות הרבים, כיון שאינו דומה כלל לרשות הרבים, ואינו מתחזק ממנו בכלום.

רב הונא בנו של רב יהושע הקשה על רבא: **אָמַר לֵיהּ רַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ לְרָבָא, וְאַתְּ לָא תִּסְבְּרָא** – וכי אתה רבא לא תסבור **דְּבֵין הַלְּחָיַיִן** מודה רבי יוחנן **שֶׁאָסוּר** לטלטל, **וְהָאָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מְבוֹי שֶׁרָצְפוֹ בִּלְחָיַיִן** – שהעמיד בו לחיים ברציפות מראשו לכיוון פנים במשך שתים או שלוש אמות, וביניהם יש ריוח **פְּחוֹת פְּחוֹת מֵאַרְבָּעָה** – בין כל לחי ללחי יש ריוח פחות מארבעה טפחים, אך יותר משלושה טפחים, **בָּאנוּ לְמַחֲלוֹקֶת רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְרַבָּנָן** שנחלקו [לעיל בעמוד זה] בשיעור שאומרים בו לבוד. ומבאר רב הונא בריה דרב יהושע את דברי רבי יוחנן, שלְּפִי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל דְּאָמַר, **אַמְרִינַן** – שאומרים **לָבוּד** עד ארבעה טפחים, נמצא שכל הלחיים נחשבים כלחי אחד, **וּמִשְׁתַּמֵּשׁ** בתוך המבוי רק **עַד חוּדּוֹ הַפְּנִימִי שֶׁל הַלֶּחִי הַפְּנִימִי** ביותר, שממנו ואילך כלפי ראש המבוי, כבר נחשב כנגד הלחי, ואסור להשתמש כנגד הלחי. אבל **לְרַבָּנָן דְּאָמְרִי, לֹא אַמְרִינַן** – שאין אומרים **לָבוּד** כשהריוח הוא יותר משלושה טפחים, אין כל הלחיים נחשבים כלחי אחד לפתח המבוי, אלא רק הלחי החיצון מתיר את כל המבוי, ולכן **מִשְׁתַּמֵּשׁ עַד חוּדּוֹ הַפְּנִימִי שֶׁל הַלֶּחִי הַחִיצוֹן**, אבל כנגד הלחי החיצון אסור להשתמש, שאין משתמשים כנגד הלחי [ציור ז]. ומסיים רב הונא בריה דרב יהושע את קושייתו, שעד כאן לא נחלקו אלא מהיכן מתחיל הלחי, **אֲבָל בֵּין הַלְּחָיַיִן דִּכוּלֵּי עָלְמָא** – בין לרבנן ובין לרבן שמעון בן גמליאל, סבר רבי יוחנן **שֶׁאָסוּר** לטלטל, שאם לא כן, לדעת כולם מותר להשתמש עד תחילתו של הלחי החיצון.

שואלת הגמרא: **וְרָבָא** מה יענה על קושייתו של רב הונא בריה דרב יהושע. ומשיבה: **הָתָם נַמִּי** – שם גם מדובר **דְּפָתוּחַ** המבוי **לְכַרְמְלִית**, שאף השטח שכנגד הלחי נחשב כרמלית, כפי שהעמדנו את הדין שבתוך הפתח צריך לחי אחר להתירו. שואלת הגמרא: **אֲבָל** אם המבוי פתוח **לִרְשׁוּת הָרַבִּים מַאי** – מהו דינו, האם **שָׁרֵי** – מותר לטלטל כנגד הלחי, הרי זה כמו **שֶׁיְּצִיאָה בְּאַרְעָא וְגִיוּרָא בִּשְׁמֵי שְׁמַיָּא** – האוזרח הקבוע מושפל לקרקע והגר בשמי השמים למעלה, שזה הפוך מהסברא. מתרצת הגמרא: **אִין** – כן, סברא הוא שכשהמבוי פתוח לכרמלית חמור יותר השטח שכנגד הלחי, לפי **שְׁמָצָא מִין** הכרמלית של השטח שכנגד הלחי **אֶת מִינוֹ** – את הכרמלית שמחוץ למבוי שהוא אותו מין רשות, **וְנִיעוּר** משנתו, ואף הוא מקבל דין כרמלית, וכמו שהתבאר בתירוץ הקודם.

הגמרא מביאה ביאור אחר בדברי רבי יוחנן בדין מבוי שרצפו בלחיים: **רַב אַשִׁי אָמַר,** באמת רבי יוחנן סובר שמותר לטלטל אף בין הלחיים, ומה שאמר רבי יוחנן שמבוי שיש בו לחיים רצופים דינו תלוי במחלוקת רבן שמעון בן גמליאל ורבנן, מדובר **כְּגוֹן שֶׁרָצְפוּ בִּלְחָיַיִם** וביניהם יש **פְּחוֹת פָּחוֹת מֵאַרְבָּעָה** – בין כל אחד לשני יש ריווח פחות מארבעה טפחים, והלחיים נמשכים בתוך המבוי **בְּמֶשֶׁךְ אַרְבַּע אַמּוֹת.** **וּלְדַעַת רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל דְּאָמַר אַמְרִינַן לָכוּד** עד ארבעה טפחים, נחשבים כל הלחיים כלחי אחד ארוך ארבע אמות, **וְהָוֶה לֵיהּ** – והרי הוא נחשב **כְּמָבוֹי,** ואין דינו כלחי להתיר את המבוי, **וְמבוי זה צָרִיךְ לֶחִי אֶחָד כדי לְהַתִּירוֹ, וּלְרַבָּנַן דְּאָמְרִי לֹא אַמְרִינַן** – שאמרו שאין אומרים **לָכוּד** ביותר משלושה טפחים, אין זה נחשב כלחי אחד ארוך, והלחי החיצון שהוא פחות מארבע אמות מתיר את המבוי, **ומבוי זה לֹא צָרִיךְ לֶחִי אֶחָד לְהַתִּירוֹ.**

מקשה הגמרא על ביאור זה: **וּלְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל** הסובר שדינו כלחי אחד ארוך בשיעור ארבע אמות, מכל מקום נוכל להתיר את המבוי על ידי לחי זה, שהרי מן הסתם העמיד את הלחי הראשון משוך מעט מחוץ לכותלי המבוי, שכן דרך מעמידי לחי להעמידו באופן שיראה גם מחוץ למבוי שהניחו אותו לשם לחי [ציור א], **וְלֶחֱוֵי** – שיהיה החלק הבולט מחוץ למבוי **בְּלחי הַנִּרְאֶה מְבַחוּץ** למבוי **וְשָׁוֶה מְבֻפְנִים** – ומתוך המבוי נראה הלחי כחלק מכותל המבוי, והדין להלכה (לקמן י.) שאף לחי שנראה רק מבחוץ המבוי, נידון כלחי.

מתרצת הגמרא: **מִידֵּי הוּא מַעֲמָא אֶלָּא לְרַבִּי יוֹחָנָן** – הרי אנו באים לבאר את טעמו של רבי יוחנן בדין זה, ולדבריו אין מועיל בליטת הלחי מחוץ למבוי כדין לחי, **דְּהָא כִּי אָתָא רָבִין** – שהרי כשבא רבין מארץ ישראל לבבל, **אָמַר** בשם **רַבִּי יוֹחָנָן,** שלחי **הַנִּרְאֶה** רק **מְבַחוּץ** למבוי **וְשָׁוֶה מְבֻפְנִים** – ומתוך המבוי הוא שוה לכותל ואינו נראה כלחי, **אֵינוֹ נִידּוֹן מְשׁוּם לֶחִי** להתיר על ידו את המבוי, ולכן אי אפשר להתיר את המבוי על ידי החלק הבולט אל חוץ המבוי מהלחי החיצון.

הגמרא מביאה את המחלוקת בדין לחי הנראה מבחוץ ושוה מבפנים, ולפני כן מבארת מהו הדין בלחי הנראה מבפנים ושוה מבחוץ: **אִיתְּמַר** – נאמר בבית המדרש, לחי **הַנִּרְאֶה מְבֻפְנִים** – הניכר לעומדים בתוך המבוי שהוא לחי כיון שהוא בולט יותר מכותל המבוי, **וְשָׁוֶה מְבַחוּץ** – וחודו של הלחי שוה לחודו של כותל המבוי ולא משך אותו מחוץ למבוי, ולעומדים מחוץ למבוי אינו ניכר שהוא לחי אלא נראה כחלק מעובי כותל המבוי [ציור ב], אין מחלוקת שאופן זה **נִידּוֹן מְשׁוּם לֶחִי** להתיר את המבוי, כיון שעיקר הלחי נעשה כהיכר לבני המבוי, והרי נראה להם. אבל לחי שהעמידו אותו על שפת כותל המבוי מבחוץ, באופן שהוא **נִרְאֶה מְבַחוּץ** – לעומדים מחוץ למבוי, וניכר להם שהוא לחי ולא חלק מהכותל, **וְשָׁוֶה מְבֻפְנִים** – ואינו ניכר לעומדים בתוך המבוי שהוא לחי, אלא נראה להם כהמשך אורך הכותל, נחלקו בו **רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר רַבִּי, חַד** מהם **אָמַר** שהוא **נִידּוֹן מְשׁוּם לֶחִי,** כיון שבני רשות הרבים לא יחשדו בבני המבוי כשיראו אותם מטלטלים בתוך המבוי, לפי שניכר להם שיש כאן לחי, **וְחַד** מהם **אָמַר שֶׁאֵינוֹ נִידּוֹן מְשׁוּם לֶחִי,** כיון שהלחי אינו ניכר בתוך המבוי.

מוכיחה הגמרא מיהו התנא שאמר שאף לחי הנראה רק מבחוץ נידון משום לחי: **תִּסְתַּיֵּים** – יש להוכיח **דְּרַבִּי חִיָּיא הוּא** זה **דְּאָמַר** שלחי שנראה מבחוץ ושוה מבפנים **נִידּוֹן מְשׁוּם לֶחִי, דְּתָנֵי רַבִּי חִיָּיא** בברייתא, **כּוֹתֶל** של מבוי **שֶׁצִּידּוֹ אֶחָד בָּנוּם מֵחֲבֵירוֹ** – שחלק ממנו נבנס ונעשה צר יותר משאר הכותל, **בֵּין** אם הכותל נבנס באופן **שֶׁהַחֵלֶק הַצַּר יותר נִרְאֶה** רק לעומדים **מְבַחוּץ, וְשָׁוֶה מְבֻפְנִים** – אבל העומדים בתוך המבוי אינם רואים שחלק זה של הכותל נעשה צר יותר [ציור ה], **וּבֵין** אם הכותל נבנס באופן **שֶׁנִּרְאֶה מְבֻפְנִים** – לעומדים בתוך המבוי שהכותל נעשה צר, **וְשָׁוֶה מְבַחוּץ** – אבל לעומדים מחוץ למבוי אין ניכר שהכותל נעשה צר, לפי שרק בתוך המשך המבוי הוא נבנס כלפי פנים [ציור ו], בשני אופנים אלו שינוי הכותל **נִידּוֹן מְשׁוּם לֶחִי** להתיר את המבוי. מסיקה הגמרא: **תִּסְתַּיֵּים** – אכן מוכח הדבר שרבי חייא הוא הסובר שלחי הנראה מבחוץ ושוה מבפנים נידון משום לחי.

הגמרא מקשה על הוכחה זו שרבי חייא סובר שלחי הנראה מבחוץ נידון משום לחי. שואלת הגמרא: **וְרַבִּי יוֹחָנָן** שאמרו לעיל משמו שהוא סובר שלחי הנראה מבחוץ ושוה מבפנים אינו נידון משום לחי, **מִי לֹא שְׁמִיעַ לֵיהּ הָא** – וכי הוא לא שמע ברייתא זו ששנה רבי חייא שלחי הנראה מבחוץ ושוה מבפנים נידון משום לחי, **אֶלָּא** בהכרח עלינו לומר, **שְׁמִיעַ לֵיהּ וְלֹא סָבַר לָהּ** – שהוא שמע ברייתא זו, ובכל זאת סבר שאין הלכה כמותה. ואם כן מה ההוכחה שרבי חייא הוא הסובר שלחי הנראה מבחוץ ושוה מבפנים נידון משום לחי, הרי יתכן **שֶׁרַבִּי חִיָּיא נָמֵי לֹא סָבַר לָהּ** – אף רבי חייא ששנה בעצמו ברייתא זו, סובר שאין הלכה כמותה. הגמרא דוחה את מה שדימו את דברי רבי חייא לדברי רבי יוחנן: **הָאי מַאי** – וכי מה דומים הם זה לזה, **בְּשִׁלְמָא** – מובן הדבר אם תאמר **שֶׁרַבִּי יוֹחָנָן לֹא סָבַר לָהּ** את הברייתא להלכה, **מְשׁוּם הָכִי לֹא תָּנֵי לָהּ** – משום כך לא מצינו שהוא שנה ברייתא זו, כיון שהוא סבר להלכה שלחי הנראה מבחוץ ושוה מבפנים אינו נידון משום לחי. **אֶלָּא רַבִּי חִיָּיא, אִי אִיתָא דְּלֹא סָבַר לָהּ לָמָּה לֵיהּ לְמֵיתְנָא** – אם אכן הוא לא סבר שהלכה כמו ברייתא זו, מדוע הוא שנה אותה, ומכך ששנה אותה מוכח שהוא סבר להלכה שלחי הנראה מבחוץ ושוה מבפנים נידון משום לחי.

הגמרא מוסיפה לדון בדין לחי הנראה מבחוץ ושוה מבפנים: **אָמַר רַבָּה בַּר רַב הוּנָא,** לחי **שֶׁנִּרְאֶה** וניכר כלחי רק לעומדים **מְבַחוּץ** למבוי, **וְשָׁוֶה** לכותלי המבוי **מְבֻפְנִים, נִידּוֹן מְשׁוּם לֶחִי.**

מביאה הגמרא שרבה בר רב הונא עצמו הקשה על דין זה: **אָמַר רַבָּה** בר רב הונא, **וּמִתְּבִינָן אִשְׁמַעֲתִין** – והקשינו על שמועתנו, ממה ששנינו במשנה (לקמן צב.), **חָצֵר קְטַנָּה** הסמוכה לחצר גדולה **שֶׁנִּפְרְצָה** בכל מלוא הצד הפונה **לַחצר הַגְּדוֹלָה,** ונותרו כותלי החצר הגדולה משני צידי החצר הקטנה [ציור ז], החצר **הַגְּדוֹלָה מוּתֶּרֶת** בטלטול מהבתים שבה לחצר, שדינה כמו כל חצר שאינה פרוצה במלואה לחצר אחרת, שיכולים בני אותה חצר לערב עירובי חצירות ביניהם לבין עצמם, ועל ידי כך להוציא מהבתים לחצר. **וְקַטָּנָה** – והחצר הקטנה **אֲסוּרָה** בטלטול מהבתים שבה לחצר, ואין מועיל שבני אותה חצר עירבו ביניהם לבין עצמם עירובי חצירות, כדין חצר הפרוצה במלואה למקום האסור לה. ומבארת המשנה בטעם הדבר שהחצר הגדולה מותרת ואיננה נחשבת כפרוצה לחצר הקטנה, **מִפְּנֵי שֶׁהִיא** – הפירצה, נחשבת **כִּפְתָחָהּ שֶׁל** החצר **הַגְּדוֹלָה,** כיון שיש מחיצות משני צידי הפירצה, ואין החצר הגדולה נחשבת כפרוצה במלואה לחצר הקטנה. **וְאִם אִיתָא** – ואם אכן הדין הוא שלחי הנראה מבחוץ ואינו נראה מבפנים נידון משום לחי, **קַטָּנָה נָמֵי תִּשְׁתְּרֵי** – היה לנו להתיר בטלטול גם בחצר הקטנה על ידי שתי המחיצות של החצר הגדולה שמשני צידי הפירצה, **בְּנִרְאֶה מְבַחוּץ וְשָׁוֶה מְבֻפְנִים** – על ידי עודפי הכתלים שניכרים בחצר הגדולה משני הצדדים של הפירצה, אף שבתוך החצר הקטנה אין המחיצות ניכרות, ועל ידי זה נחשיב את הפירצה כפתח אף לגבי החצר הקטנה.

מתרצת הגמרא: **אָמַר רַבִּי זֵירָא,** כאן מדובר **בִּנְכָנְסִין** ונמשכים **כּוֹתֲלֵי** האורך של החצר **הַקְּטַנָּה,** לתוך החצר **הַגְּדוֹלָה** שתי אמות או יותר [ציור ח], ולכן אי אפשר להחשיב את המחיצות שברוחב החצר הגדולה משני צידי החצר הקטנה כאילו הן מחיצות של הקטנה, כיון שניכר שאינן המשך המחיצות שלה.

הגמרא מבינה שמדובר שהחצר הגדולה רחבה רק מעט יותר מהחצר הקטנה, והמרחק בין הפתח של החצר הקטנה לבין כותלי החצר הגדולה הוא פחות משלושה טפחים. מקשה הגמרא: **וְלֵימָא לָכוּד** – ונאמר לבוד, כלומר כיון שכותלי האורך של החצר הקטנה סמוכים לכותלי האורך של החצר הגדולה ואין ביניהם שלושה טפחים, נחשיב כאילו יש חיבור זה לזה ועל ידי כך כל השטח שביניהם יהיה נחשב כסתום, ואם לחי הנראה מבחוץ נידון כלחי,

המשך בעמ' קסא

נחשיב סתימה זו של 'לבוד' כמחיצות משני צידי כותלי האורך הנבנסים לתוך החצר הגדולה, **וְתַשְׁתֵּרֵי** – ואף החצר הקטנה תהיה מותרת בטלטול, שעל ידי הלחיים הנראים מבחוץ נחשבת שאינה פרוצה במלואה לחצר הגדולה.

מנסה הגמרא לתרץ: **וְכִי תֵּימָא דְּמַפְלֵגִי טוּבָא** – ואם תרצה לומר שמדובר שכותלי האורך של החצר הקטנה הנמשכים לתוך החצר הגדולה מרוחקים יותר משלושה טפחים מכותלי האורך של החצר הגדולה. דוחה הגמרא: **וְהָא תָּנֵי רַב אַדָּא בַּר אֲבִימִי לִפְנֵי רַבִּי חִנְינָא בְּרֵייתָא זוֹ חֲנִינָא** – והרי שנה רב אדא בר אבימי לפני רבי חנינא ברייתא זו שמוסיפה על המשנה, שמדובר שרוחב החצר הקְּטַנָּה הוא **בְּעֶשֶׂר** אמות, ורוחב החצר הגְּדוֹלָה הוא **בְּאַחַת עֶשְׂרֵה** אמות, ונמצא שאין כותלי החצר הקטנה מרוחקים מכותלי החצר הגדולה בכל צד שלושה טפחים, שהרי באמה יש ששה טפחים, וכיון שכל העודף של החצר הגדולה על החצר הקטנה משני הצדדים יחד הוא רק אמה אחת, אם כן כל צד של החצר הגדולה רחב יותר בשלושה טפחים מהחצר הקטנה, ועובי הכתלים מוריד מהשיעור, ואין שלושה טפחים ריוח בין כותל החצר הקטנה לכותל החצר הגדולה [ציור ט], ואפשר לומר ביניהם 'לבוד', וחוזרת הקושיא שסתימת ה'לבוד' שבתוך החצר הגדולה תחשב כמחיצה לחצר הקטנה, כדין לחי הנראה מבחוץ.

מתרצת הגמרא: **אֲמַר רָבִינָא**, מדובר **בְּמוּפְלָגִין מְכוֹתֶל זֶה** – כותלי החצר הקטנה רחוקים מכותלי החצר הגדולה מצד אחד **בִּשְׁנַיִם** – בשני טפחים, **וּמְכוֹתֶל זֶה** – ומהצד השני **בְּאַרְבָּעָה** טפחים, ומדובר שהכותל שנכנס מהחצר הקטנה אינו עבה, ובצד שרחוק ארבעה טפחים מכותל החצר הגדולה אין יכולים לומר 'לבוד' ממנו לכותל של החצר הגדולה, ולכן אי אפשר להתיר מכח זה את החצר הקטנה.

שואלת הגמרא: **וְלֵימָא לָבוּד מֵרוּחַ אַחַת** – ונאמר 'לבוד' לכותל זה של החצר הקטנה בצד שרחוק מהכותל של החצר הגדולה רק שני טפחים, **וְתַשְׁתֵּרֵי** – והחצר הקטנה תהיה מותרת על ידי זה, שעל ידי כך שיש לבוד בצד זה ישמש הלבוד כלחי מבחוץ לחצר הקטנה, ונחשיב את הפירצה כפתח של החצר הקטנה, מאחר שאין בפירצה זו יותר מעשר אמות.